

**PROGRAM DZIAŁANIA TEATRU WIERSZALIN W SUPRAŚLU
NA OKRES PIĘCIU SEZONÓW ARTYSTYCZNYCH
OD DNIA 1 WRZEŚNIA 2023 DO 31 SIERPNI 2028**

Perspektywa działalności Teatru Wierszalin w Supraślu na lata 2023-2028 zakłada równomierny rozwój instytucji na wszystkich polach dotychczasowej działalności.

Teatr pozostanie instytucją artystyczną zaspokajającą oczekiwania szerokiego grona widzów, instytucją nowoczesną i ukierunkowaną na popularyzację polskiej literatury. Jako instytucja artystyczna Samorządu Podlaskiego współprowadzona przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego propagować będzie polską tradycję i polską kulturę teatralną. Swój ważny na mapie kulturalnej regionu i kraju status Teatr potwierdzać będzie poprzez uczestnictwo w konkursach i festiwalach. Tak jak do tej pory teatr pozyskiwać też będzie znaczące środki w programach operacyjnych ogłaszanych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Jako dyrektor we wzmiankowanym okresie dyrekcji szczególną uwagę zwracać będę na tworzenie warunków organizacyjnych dla wykorzystania potencjału intelektualnego i artystycznego Teatru, na poszerzenie kręgu odbiorców oraz na powiększenie liczby wartościowych przedstawień znajdujących się w stałej eksploatacji teatru. Będę się starał, w ramach przyznanych środków, o poprawę warunków materialnych działania instytucji, w tym również o remont budynku zabytkowego, który teatr zajmuje.

Sprawując dyrekcję kreować będę repertuar bieżący teatru oraz nadzorować jego artystyczny poziom. Będę , podobnie jak do tej pory, reżyserować własne scenariusze oraz teksty innych autorów. Wychodzę z założenia , że nagrody i wyróżnienia zdobyte przez teatr w ostatnich latach (Złoty Ryngraf na I Festiwalu Kultury Narodowej Pamięć i Tożsamość z za DZIADY, Podlaska Marka Roku 2022, za OBJAZD MICKIEWICZOWSKI, Złoty Medal GLORIA ARTIS przyznany podpisanemu niżej w roku 2023) są kapitałem , który można zdyskontować w okresie 2023-2028.

Jednocześnie pragnęłbym w nadchodzącej przyszłości poszerzyć grono reżyserów i scenografów współpracujących z teatrem. Planuję powierzenie reżyserii Rafałowi Gąsowskiemu, również innym - w zależności od posiadanych możliwości organizacyjnych i finansowych - interesującym reżyserom teatralnym i filmowym (współpracujący z Rafałem Gąsowskim Michał Zdunik czy Jacek Raginis). Praktyczną formą współpracy z artystami gościnnymi wydaje się również eksploatawanie niektórych wydarzeń festiwalu Między Wierszami w formie widowisk dopracowanych i eksploatowanych potem w bieżącej działalności teatru. W taki sposób zafunkcjonował projekt „TAŃCZYĆ KONRADA” stanowiąc kontent festiwalu w roku 2022 i stając się w roku następnym „produktem eksportowym” Teatru w ramach programu KULTURA INSPIRUJĄCA (w grudniu 2023 roku prezentowany będzie czterokrotnie w Tokio). Podobnie może być z pilotowanym przez Rafała Gąsowskiego w roku bieżącym projektem „Głosy w ciemności” , tj. sztuką Michała Zdunika tematycznie poświęconą malarzowi Jerzemu Nowosielskiemu. Projekt ten zamierzam zaprosić do realizacji by tym sposobem nawiązać bliższą współpracę z Muzeum Ikon w Supraślu. Charakter rozwojowego projektu mają również TYKŁA - pomysł Rafała Gąsowskiego realizowany na festiwalu w formie akcji teatralnej , ale potencjalnie stanowiący materiał dla widowiska teatralnego w konwencji drugiej części kultowego „Reportażu o końcu świata”.

Głównym scenografem a zarazem kierownikiem technicznym teatru pozostanie Mateusz Kasprzak. Zamierzam jednocześnie namawiać do współpracy scenograficznej Jerzego Kalinę i Stasysa Eidrigevitiusa. Jestem przekonany, że ożywienie ich plastyki na scenie Teatru Wierszalin da efekt artystycznie porywający i jest warte wszelkich zabiegów i starań.

W odniesieniu do prowadzenia działalności upowszechniającej przewiduję prowadzenie Festiwalu „MIĘDZY WIERSZAMI” w jego aktualnej formule programowej (wielokontekstowe spotkanie teatru, muzyki i poezji). Chciałbym, aby kuratorem artystycznym festiwalu pozostawał Rafał Gąsowski. Organizacyjnie projektem kierować będzie Dariusz Matys.

Poza kreowaniem bieżącego repertuaru i nadzorem artystycznym nad jego wykonaniem w nadchodzącym okresie dyrekcyjnym będę się starał kreować i prezentować również WYDARZENIA nie- teatralne, w tym WYSTAWY FOTOGRAFICZNE, projekty multimedialne, performanse oraz INSTALACJE.

Wystawa fotografii Magdaleny Rybij poświęcona DZIADOM a zorganizowana w roku 2022 w Wilnie okazała się sukcesem i pokazała, jak wielką rolę w dotarciu do wartościowej, szczególnie zagranicznej, widowni ma przekaz oparty na obrazie. Wystawa fotograficzna „TAŃCZYĆ KONRADA W TOKYO” zaplanowana do prezentacji na grudzień 2023 będzie podobnie wyjątkowym wydarzeniem. Rozwijanie takich form działania Teatru Wierszalin w przyszłości wydaje mi się wielkim twórczym wyzwaniem i zarazem szansą na powstanie oryginalnego formatu quasi-teatralnego- „uteatralnionych wystaw” promujących polską sztukę i polską kulturę na rynku międzynarodowym. Taki charakter w przyszłości mieć będzie projekt GRANICE - wystawa której kuratorem będzie niżej podpisany, a do której przestrzeń zaprojektuje Jerzy Kalina, fotografie wykona Magdalena Rybij, a w trakcie jej wernisażu aktorzy Teatru Wierszalin wykonywać będą akcję teatralną TYKŁA.

W kontekście przyszłej działalności wystawienniczej teatru perspektywa współpracy z JERZYM KALINĄ zapowiada się szczególnie interesująco. Artysta został w roku 2023 wyróżniony Złotym Medalem GLORIA ARTIS, a w roku 2024 obchodzić będzie swoje osiemdziesiąte urodziny. Stała ekspozycja prac tego wybitnego artysty w Teatrze Wierszalin stanie się hołdem dla osiągnięć polskiego performansu i polskiej awangardy teatralnej, przypominając odwiedzającym widzom, że to przecież dzieła Jerzego Kaliny towarzyszyły najdonioślejszym wydarzeniom w naszej najnowszej historii- żeby przypomnieć ołtarze papieskie, Grób Św. Księdza Jerzego Popiełuszki w Warszawie, Pomnik na Tamie, Muzeum Katyńskie, Pomnik Smoleński.

W okresie nadchodzącej dyrekcji zamierzam rozwijać nowoczesne formy edukacji. Będę wzbogacał ofertę repertuarową programu edukacyjnego OBJAZD MICKIEWICZOWSKI WZOREM REDUTY oraz OBJAZD MICKIEWICZOWSKI W SIECI. Będę również wzmacniał pozycję Teatru jako markowego produktu turystycznego. (AMBASADOR WSCHODU 2021 i PODLASKA MARKA ROKU 2022 to tytuły, które Teatr zdobył w czasie kończącej się kadencji).

Platforma VOD.WIERSZALIN.PL daje w zakresie promocji oraz edukacji one - line praktycznie nieograniczone możliwości. Teatr wykorzystuje je wzbogacając zasoby i dostępność o materiały pozyskiwane w ramach studia festiwalowego Między Wierszami oraz w ramach projektu OBJAZD MICKIEWICZOWSKI W SIECI. Chciałbym, rozwijać ten rodzaj działalności, dążąc do skatalogowania i udostępnienia większej ilości materiałów edukacyjnych.

Prowadzić również będziemy bardzo aktywną działalność w sieciach społecznościowych. Rozpoznawalność marki jaką jest Teatr Wierszalin oceniam jako dużą. Wierszalin jest na krajowym

rynku teatralnym synonimem jakości i wyjątkowości. Tym bardziej więc ważna jest stała i jakościowo wysoka aktywność w mediach społecznościowych. Jest ona w istocie kreacją naszego wizerunku, kreacją marki, jest też w chwili obecnej podstawową i bezpośrednią formą promocji teatru i jego kontaktem z widzami. Praca na tym polu przynosi znakomite efekty, bo zasięgowość niektórych postów przekracza 40 tysięcy. Teatr stale powiększa grono stałych fanów i wielbicieli. Z całą pewnością będę się starał rozwijać i wzbogacać tę formę aktywności naszej instytucji.

Naturalnie zwracać będę również uwagę na poprawę warunków pracy i płacy pracowników, na usprawnienie organizacji pracy i zarządzania instytucją oraz na realizację zaplanowanych remontów i inwestycji.

EKSPLOATACJA POSIADANEGO REPERTUARU I TWORZENIE NOWYCH PRZEDSTAWIEŃ

Dotychczasowa działalność Teatru Wierszalin trwale wpisała tę instytucję kultury w krajobraz kulturalny Polski i Podlasia.

Teatr Wierszalin postrzegany jest jako teatr ambitny, zaskakujący nowymi projektami, a poziomem warsztatowym i artystycznym dorównujący najlepszym zespołom teatralnym kraju. Wysoko oceniane są walory plastyczne powstających przedstawień. Instytucja traktowana może być jako wzór placówki, która kreując stosunkowo niskie koszty utrzymania wypracowuje dużą „wartość dodaną” w postaci promocji województwa (realizacje telewizyjne, obecność w mediach, udział w festiwalach zagranicznych i krajowych), a także jako przykład modelu funkcjonowania instytucji artystycznej, która lokalność podnosi do rangi twórczej inspiracji, czyniąc, w oczach tysięcy widzów, lokalność Podlasia wartością w szczególny sposób atrakcyjną i godną pielęgnowania.

Kontynuacja wszystkich pozytywnych aspektów dotychczasowej działalności Teatru będzie więc podstawowym celem naszego działania w nadchodzącej przyszłości.

POSZUKIWANIA REPERTUAROWE, PROJEKTY ANTROPOLOGICZNE, NAWIĄZANIA DO TRADYCJI

„Reduta” Juliusza Osterwy, „Laboratorium” Jerzego Grotowskiego i „Cricot 2” Tadeusza Kantora – w linii takich zespołów Wierszalin jest postrzegany. Oryginalne nawiązywanie do tej tradycji teatralnej jest od lat jego znakiem firmowym. Takie sprofilowanie instytucji chcemy utrzymać.

W nadchodzących latach eksploatować będziemy repertuar posiadany przez Teatr. Przedstawienia takie jak „Wierszalin. Reportaż o końcu świata”, „Bóg Niżyński”, a z nowych tytułów „DZIADY”, „BALLADY I ROMANSE” czy „NIE-BOSKA KOMEDIA” utrzymywane będą w stałym repertuarze teatru. Do tego kanonu przedstawień dołączy zapewne powstałe w lipcu 2023 roku „WYZWOLENIE” Stanisława Wyspiańskiego.

Będą powstawać również nowe i oryginalne projekty teatralne. Mierzyć się będziemy z repertuarem romantycznym i post-romantycznym a przede wszystkim z literacką spuścizną Adama Mickiewicza. Na zrealizowanie czeka projekt DZIADÓW - NOCY TRZECIEJ, tekstowo obejmujący Drugą część Mickiewiczowskiego arcydramatu. W dalszych poszukiwaniach repertuaru tematycznie powiązanego w Mickiewiczem sięgać będziemy do jego utworów poetyckich (np. LIRYKI LOZAŃSKIE i poematy), zachowanej KORESPONDENCJI oraz życiorysu wieszczą stanowiący materiał na niejedną

ORYGINALNĄ SZTUKĘ TEATRALNĄ. W ten sposób będziemy przypominać o dziedzictwie ROMANTYZMU jako żywej ideowo narracji opisującej świat i kondycję człowieka współczesnego. Do grona autorów obecnych na scenie Teatru Wierszalin dołączy obok MICKIEWICZA i post-romantycznego WYSPIAŃSKIEGO, drugi w polskich wieszczów - Juliusz SŁOWACKI. „ANHELLI”, „MAZEPA” może "KRÓL DUCH" to tytuły , które w tej chwili biorę pod uwagę jako możliwe do zrealizowania. Repertuarowo może warto będzie przypomnieć o dwudziestowiecznych komentatorach i krytykach postawy romantycznej takich jak Witold GOMBROWICZ czy Stanisław RÓŻEWICZ.

W obszarach tematycznych dotyczących miejscowej obrzędowości i historii poszukiwać będziemy inspiracji dla projektów teatralnych w projektach etnograficznych. TYKŁA - modlitewne deski wieszane na świętych sosnach w Puszczy Knyszyńskiej stanowią projekt teatralny , który rozwijany będzie przez RAFAŁA GAŚSOWSKIEGO. Być może warto będzie też stworzyć teatralny reprint „TURLAJGROSZKA”, co wykonać by musiał piszący te słowa .

Eksploatacja istniejącego i nowego repertuaru odbywać się będzie we współpracy ze szkołami, ośrodkami miejskimi pozbawionymi stałego dostępu do teatru, a także krajowymi konkursami teatralnymi takimi jak „Teatr Polska”, „Klasyka Żywa” oraz „Konkurs na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej”. Będziemy poszukiwać możliwości wyjazdów zagranicznych, aby promować kulturę Polską i Podlasie w świecie. Nadal będziemy poszukiwać możliwości współpracy z Instytutem Teatralnym imienia Zbigniewa Raszeńskiego w Warszawie, Telewizją Polską a zwłaszcza kanałem tematycznym TVP KULTURA, a także agendami Ministerstwa Spraw Zagranicznych to jest Instytutem im Adama Mickiewicza w Warszawie i Instytutami Kultury Polskiej w Europie i na świecie.

TEATR WIERSZALIN JAKO OŚRODEK BADAŃ TEATRALNYCH NAD TWÓRCZOŚCIĄ ADAMA MICKIEWICZA

Opierając się na dotychczasowych dokonaniach w zakresie repertuaru mickiewiczowskiego , oraz zdobytej przy tej okazji, wiedzy i warsztatowym doświadczeniu zespołu aktorskiego, tworzymy obecnie w Teatrze Wierszalin instytucję specjalizującą się we wszechstronnym teatralnym „badaniu” twórczości Adama Mickiewicza. Geograficzna bliskość Nowogródzczyzny („kraju lat dziecińczych” narodowego wiesza), a także dające się zauważyć dzisiaj na Podlasiu ślady dawnej obyczajowości, nawyków językowych i religijności, oraz obecne do dziś w naszym regionie „ślady” po narodach współtworzących kulturowy konglomerat mickiewiczowskiej „Litwy, ojczyzny...” stanowią dodatkowy i ważny argument nadający sens naszej pracy.

Skupiając się na Mickiewiczu i wszystkim, co z Mickiewiczem jest związane teatr nie tylko generuje nowe przedstawienia oparte scenariuszowo o twórczość i biografię narodowego wieszcza, ale również prowadzi działalność „badawczą” służącą lepszemu zrozumieniu jego życia, jego dzieł literackich i głoszonych przez niego idei.

W okresie 2023-28 chciałbym powiększyć kolekcję nie tylko mickiewiczowskich przedstawień, ale również „mickiewiczowskich” instrumentów, i być może organizować pokazy i mickiewiczowskie

muzyczno-poetyckie koncerty prezentujące pieśni ludowe inspirujące poetę, wykonania tych pieśni, ich tekstów i partytur źródłowych, obrzędy ludowe, a także pokusić się o teatralne „rekonstrukcje” tych znanych Mickiewiczowi obrzędów. Za aktualne i niezbędną do wykonania uważam zadanie polegające na analizie frazeologii i słownictwa kresowego, teatralnej rekonstrukcji poezji Mickiewicza w jej pierwotnym, „kresowym” brzmieniu, rekonstrukcją i ochroną tradycji, jaką jest dla polskiej kultury odmienne, oryginalne brzmienie polszczyzny kresowej, w końcu również próbę stworzenia „kanonu wykonawczego” i brzmieniowego niektórych przynajmniej utworów Adama Mickiewicza.

Do wierszalińskich „Dziadów” i „Ballad i romansów” odnieśli się z dużym zainteresowaniem, a niekiedy nawet z aplauzem, praktycznie wszyscy najważniejsi „mickiewiczolodzy” w Polsce. Pozwala to domniemywać, że Supraśl staje się coraz ważniejszym punktem na naukowej mapie kraju. Praca nad lepszym zrozumieniem dzieła Adama Mickiewicza wymaga przecież miejsca, w którym dochodziłoby do systematycznej wymiany informacji pomiędzy historykami literatury, teatrologami, lingwistami, antropologami, historykami idei a środowiskiem artystów teatru (dramaturdzy, reżyserzy, scenografowie, kompozytorzy, aktorzy).

BAZA MATERIALNA, SIEDZIBA TEATRU

Realizacja prawie wszystkich wymienionych wyżej planów wiąże się ściśle z zadaniami remontowo – inwestycyjnymi. W ostatnich latach udało się doprowadzić do przekazania tytułu własności działek i zabytkowego budynku, w którym Teatr Wierszalin prowadzi swoją działalność Samorządowi Województwa Podlaskiego. Umożliwia to czynienie nakładów finansowych, których skutkiem będzie trwałe polepszenie stanu infrastruktury teatru i kompleksowy remont zabytkowego budynku, w którym teatr pracuje. Kwestia ta jednak w chwili obecnej pozostaje otwarta choć w nadchodzącej przyszłości należałoby ją traktować priorytetowo.

ZARZĄDZANIE I SPRAWY PRACOWNICZE

Dotychczasowa struktura organizacyjna Teatru oparta na działach, komórkach i samodzielnych stanowiskach pracy jest wypadkową potrzeb oraz możliwości finansowych instytucji.

W latach 2023-2028 potrzebne byłoby zwiększenie zatrudnienia. Ma to związek z poszerzaniem działalności merytorycznej i dotyczy w głównej mierze pracowników obsługi technicznej teatru (realny niedobór 2 etatów). Dla płynnej realizacji zadań repertuarowych optymalne byłoby zatrudnienie również pracowników 2 aktorów/aktorek.

Tak jak dotychczas Teatr będzie wspierał pracowników w doskonaleniu i zdobywaniu nowych umiejętności. Nasi pracownicy uczestniczą w różnego rodzaju szkoleniach, warsztatach czy kursach podnosząc swoje kompetencje.

SZCZEGÓLNE PLANY REPERTUAROWE NA SEZON 2023/2024

1. Adam Mickiewicz : DZIADY- NOC TRZECIA

Reżyseria i scenariusz - Piotr Tomaszuk

Scenografia - Mateusz Kasprzak

Muzyka - Adrian Jakub -Łukaszewicz

Przedstawienie będzie oparte tekstowo o II część Dziadów . Będzie zamykało cykl mickiewiczowskich DZIADÓW w Teatrze Wierszalin.

Premiera - marzec 2024

2.

Michał Zduniak - GŁOSY CIEMNOŚCI

Reżyseria : Rafał Gąsowski , Michał Zdunik

Pozostałe szczegóły dotyczące realizacji są w procesie ustaleń

"Głosy ciemności" to dramat napisany przez Michała Zdunika. Szczególnie ważny będzie aspekt teologiczny tego dzieła - w końcu Nowosielski był jednym z najśłynniejszych w dwudziestym wieku reinterpreterów prawosławnej tradycji ikony. Duchowość, którą dostrzegamy w tych dziełach, jest wyjątkowo niejednoznaczna - pełna mroku, niepokoju, zawieszenia pomiędzy życiem i śmiercią i gnostyckich wątpliwości. Dla Nowosielskiego wiara jest wyzwaniem, koniecznością konfrontacji z cierpieniem i nieznanym. Więcej tam pytań niż odpowiedzi, wątpliwości, aniżeli silnie postawionych twierdzeń.

Ramą kompozycyjną dramatu i przedstawienia będzie nabożeństwo "Ciemnych jutrzni", w kościele wyznaczające czas zawieszenia pomiędzy śmiercią Chrystusa a jego zmartwychwstaniem, pomiędzy rozpaczą umierania i nadzieją wieczności. Rytm kolejny scenom, stworzonych w konwencji współczesnego dramatu poetyckiego, wyznaczą utwory, inspirowane polską muzyką ludową - ale zaaranżowane w nowoczesny, minimalistyczny sposób.

UDZIAŁ W FESTIWALACH, WYJAZDY

1. grudzień 2023 - wyjazd projektu TAŃCZYĆ KONRADA do Tokio

2. jesień 2023 - Jesienna tura OBJAZDU MICKIEWICZOWSKIEGO jest aktualnie planowana

3. Lipiec 2024 czwarta edycja Festiwalu #Między Wierszami

Piotr Tomaszuk

Supraśl, 30 czerwca 2023 r.